

Naar een inclusieve en toekomstbestendige arbeidsmarkt met volop ruimte én zekerheid voor zelfstandigen

Vereniging Zelfstandigen Nederland (VZN) 23 november 2021

VZN is een samenwerkingsverband van diverse belangenbehartigers voor zelfstandig ondernemers¹; samen goed voor 100.000 aangesloten zelfstandigen. VZN wil hun stem beter later horen en streeft naar de verbetering van de positie van zelfstandigen op de arbeidsmarkt. Voor de begrotingsbehandeling van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, geeft VZN u graag een aantal zaken mee. Voor een uitwerking van deze punten, verwijzen wij naar onze visienota 'Inclusief Perspectief' (zie bijlage) die wij u reeds eerder hebben doen toekomen.

De commissie Borstlap concludeerde begin 2020 dat de huidige wet- en regelgeving van werk onvoldoende is toegesneden op toekomstige behoeften en omstandigheden van werkenden, waaronder dus zelfstandig ondernemers. De commissie stelt de noodzaak vast tot een herinrichting van de gehele arbeidsmarkt. Integraal beleid inzake zelfstandig ondernemers vormt daarvan een belangrijk onderdeel. VZN begrijpt dat nieuw beleid zal worden opgepakt door het nieuwe kabinet dat hopelijk binnenkort op het bordes staat. Een eerste aanzet hiertoe kan wel worden gedaan tijdens de begrotingsbehandeling.

VZN roept het kabinet op tot het volgende:

1. Geef zelfstandigen een formele plek aan de overlegtafels over de toekomst van de arbeidsmarkt, onder andere door het toekennen van een SER-zetel aan zelfstandigen. VZN kan deze zetel bemensen en heeft hiervoor een aanvraag ingediend bij de SER.
2. Zorg voor een duidelijke definitie met duidelijke criteria voor zelfstandig ondernemers, bij voorkeur verankerd in een wettelijke rechtspositie. De pilot van de webmodule heeft uitgewezen dat dit instrument niet geschikt is om zelfstandig ondernemerschap te duiden en aan te tonen. In onze visienota vindt u een alternatief in de vorm van meetbare criteria voor zelfstandig ondernemers.
3. Werk toe naar een meer gelijk speelveld voor werkenden, ongeacht rechts- of contractvorm. Houd hierbij echter de unieke kenmerken van de verschillende typen werkenden voor ogen. Specifiek voor zelfstandig ondernemers begrijpen wij dat oneigenlijke fiscale prikkels dienen te worden weggenomen om concurrentie op arbeidsvoorwaarden tegen te gaan. Wij pleiten er echter voor om huidige fiscale regelingen niet louter af te bouwen, maar ze zodanig om te vormen dat ze een stimulans gaan vormen voor zelfstandigen – die voor eigen rekening en risico wensen te werken – om hun ondernemers- en sociale zekerheidsrisico's beter af te dekken. De argumentatie voor de afbouw van de zelfstandigenaftrek (fiscale verschillen tussen werknemers en zzp'ers verkleinen) gaat er namelijk ten onrechte van uit dat werknemers en zzp'ers met elkaar vergelijkbaar zijn (appels en appels) terwijl dan niet het geval is (appels en peren). Werknemers hebben een breed pakket aan sociale zekerheid, zzp'ers hebben dat niet. Zij moeten hier zelf voor kunnen zorgen. Concreet pleiten wij daarom voor het volgende:
 - a. Voer een stelsel van collectieve basisvoorzieningen in voor alle werkenden, ongeacht rechts- en contractvorm, voor oudedagsvoorziening, leren en ontwikkelen en arbeidsongeschiktheid (in plaats van een verplichte aov-verzekering voor alleen zzp'ers). Bovenop die basisvoorzieningen kunnen werkgevers en vakbonden voor

¹ VZN is een federatie van belangenbehartigers van zelfstandigen. Leden zijn ZZP-Nederland, Solo Partners, ONL voor Ondernemers, Zelfstandigen Bouw, Beroeps Organisatie Kunstenaars en Vereniging Yogadocenten Nederland.

medewerkers in vaste e/o tijdelijke dienst aanvullende afspraken maken, bijvoorbeeld via cao's. Zelfstandigen kunnen de minimale collectieve basisvoorzieningen desgewenst zelf, op eigen wijze, aanvullen vanuit een eigen buffer (zie onder);

- b. Vorm de zelfstandigenaftrek om tot een fiscale stimulering voor zelfstandigen om hun eigen buffer op te bouwen voor vraaguitval en om vanuit die buffer zich desgewenst bij te verzekeren voor bijv. arbeidsongeschiktheid en/of meer te doen aan oudedagsvoorziening en leren en ontwikkelen. Maak het ontvangen van een dergelijke fiscale voorziening dus voorwaardelijk aan het daadwerkelijk afdekken van ondernemers- en sociale risico's. Een trampolinerekening (zie visienota) kan hierbij helpen.

Met een volwaardige positie in de polder, sociale verantwoordelijkheid en een fiscaal stelsel gericht op het stimuleren van toekomstgericht ondernemen maken we in Nederland de weg vrij voor het creëren van gezond zelfstandig ondernemerschap. Voor zelfstandigen ontstaat zo een robuuste economische en sociale positie. Met een duidelijke definitie en criteria van zelfstandig ondernemerschap kunnen bovendien schijnconstructies en misstanden worden voorkomen.

Coronasteun

Naast bovenstaande oproepen, gestoeld op onze visie op een toekomstgerichte arbeidsmarkt, willen we de politiek nog een belangrijke boodschap meegeven: Houd oog voor zelfstandig ondernemers in de, door de coronamaatregelen, getroffen sectoren. Met de huidige besmettingscijfers lijken nieuwe coronamaatregelen en wellicht zelfs een nieuwe lockdown onafwendbaar. Dergelijke maatregelen zullen wederom de zelfstandig ondernemers treffen die ook in eerdere besmettingsgolven de economische last van de coronapandemie hebben moeten dragen. Denk aan onafhankelijke reisadviseurs, congresfotografen, DJ's, standbouwers e.d. Hun buffers zijn begrijpelijkerwijs door de aanhoudende pandemie verdampt. De periode van economische opgang heeft in hun sectoren nog onvoldoende lang geduurd om de buffers weer aan te vullen.

Wij roepen het kabinet op om snel passende coronasteun voor deze groep zelfstandig ondernemers te organiseren. Voer de TVL-regeling in zonder drempelwaarde en de eis van een apart bedrijfsadres. Geef een eenmalige compensatie voor zelfstandigen die door bovengenoemde voorwaarden eerder niet in aanmerking kwamen voor deze regeling. En voer de TOZO regeling opnieuw in, conform TOZO 1. Dus zonder partnertoets want de gezinnen van de getroffen zelfstandigen zijn door de eerdere ontoereikende steun voor zelfstandig ondernemers (zie rapport van de nationale ombudsman van juli jl.) inmiddels ten einde raad.

Over VZN: *De primaire focus van VZN is het voeren van een dialoog om te komen tot oplossingen voor de huidige arbeidsmarktproblemen in het algemeen en vraagstukken rondom zelfstandigen in het bijzonder. Daarbij richt VZN zich op generieke onderwerpen rondom zelfstandig ondernemerschap, waarvoor een sectoroverstijgende aanpak en breed draagvlak onder zelfstandigen noodzakelijk is. Wanneer VZN meepraat en -denkt, kan en wil zij ook verantwoordelijkheid nemen voor genomen besluiten. Meer weten: www.zelfstandigennederland.nl 070 7820811*